

Det magiske hvidløg

Hos grækerne og romerne blev hvidløget anset for at være styrkende og derfor ideel kost for atleter, arbejdere, soldater, slaver og andre med hårdt fysisk arbejde. De fattige i de store romerske byer levede primært af brød og løg.

Men trods populariteten, var løg og hvidløg ikke noget for overklassen, der anså det for en vulgær spise, som dannede mennesker ikke skulle spise for meget af. Den romerske digter Horats, kunne ikke udstå hvidløg. Han skrev at hvidløget var "mere skadeligt end skarntyde", og kunne drive ens elsker til at afslå kys og flygte tværs over sengen. Den romerske overklasse værdsatte i stedet et andet medlem af løgfamilien, nemlig porren. Kejser Nero skal have været særligt glad for porrer, da man mente at de skulle have en god indvirkning på stemmen, så kejseren med de musiske og oratoriske ambitioner indtog angiveligt porrer i olivenolie regelmæssigt.

Der er en dobbelthed i løget, som man ikke kan komme udenom. Det er på en gang elsket og ringeagtet. I mange fortællinger om løgets skabelse, kom det fra ondskaben. Ifølge en buddhistisk fortælling blev hvidløget skabt af blodet fra en dæmon, som guden Vishnu slog ihjel.

I en islamisk myte begyndte de første løg at gro i Satans højre fodspor og de første hvidløg i hans venstre fodspor, da han fulgte efter Adam og Eva ud af Edens have. Samtidig kunne løget, især hvidløget, også beskytte mod ondskab. Den græske gudinde for trolddom og hekseri, Hekate, holdt til ved korsveje, og rejsende gjorde derfor bedst i at have hvidløg med for at beskytte sig selv mod hendes ondskab. Men hvidløgene kunne også bruges til at påkalde gudinden, hvis man havde brug for hendes hjælp.

I Danmark har hvidløget også kunnet gøre nytte og det blev anset for at have visse magiske egenskaber. For eksempel kunne hvidløget bruges til opklaring af tyverier. Hvis den bestjålne lagde sig til at sove med hvidløg og brød bundet under albueleddene, vil tyven vise sig i drømme.

Hvis man om hovedet bar et plaster af hvidløg, rugmel og tjære indtil det faldt af hovedet af sig selv, så var man værnet mod tandpine mange år ud i fremtiden. I 1800-tallets Jylland kunne man gardere sig mod rejsetræthed ved, aftenen før afrejsen, at indgnide fodsåler og knæ med hvidløg, olivenolie og fedt.

Det hed sig også, at en mand ville blive hurtigere beruset, hvis der blev lagt et hvidløg i drikkekruset. Og man kunne værne sig mod alskens forgørelse og trolddom ved at bærer på sig tre hvidløg, som i tre juleaftener havde siddet i jorden. Det er ikke helt tydeligt i kilderne om det er tre aftener hen over julen det samme år, eller tre års juleaftener, der menes. En sådan tvetydighed kan have været hensigten. Hvis bæreren, trods hvidløg i lommen, alligevel blev forhekset, så må den valgte fremgangsmåde have været den forkerte.

Hvidløget er blevet set som en spise, der kunne opflamme og sætte gang i drifterne. Løgspisning kunne derfor i sig selv en vulgær handling. Om den franske kong Henri IV (1553-1610) sagdes det for eksempel, at han måtte være blevet døbt i hvidløg. Så stor var hans erotiske formåen, og så kraftig hans ånde.

Det der gør hvidløget så interessant, er netop de mange måder, som det er blevet brugt på, og de mange holdninger, der knytter sig til det. Det er et krydderi. Det er medicin. Det er elsket. Det er hadet. Det er farligt. Det er vulgært. Det er magisk. Og så er det essentielt i mange retter i hele verden. Den franskamerikanske billedhugger Augustus Saint-Gaudens (1848-1907) indfangede hvidløgets mange facetter, da han skrev i sine erindringer *"Hvad hvidløget er for salaten, er galskaben for kunsten"*.